

לא תשקול ממונא מיניה ותפטריה מגלות -

Do not take money from him and exempt him from exile

Overview

The גמרא explains that the פסוק of¹ teaches us that one should not take money from a murderer and exempt him from being executed. The פסוק of² teaches us not take money from one who accidentally killed someone and exempt him from going into exile. תוספות discusses the need for the second פסוק regarding exile.

asks: תוספות

קשה לרבינו שמשון בן אברהם דלמה לי קרא -

הורג The רשב"א has a difficulty; why is this פסוק required to teach us not to exempt the גלות from בשוגג -

מתנא דבי חזקיה נפקא דלא חילקת בין שוגג למזיד³ -

We can derive it from the תנא דבי חזקיה who expounded that the פסוק did not differentiate between שוגג and מזיד -

וכי היכי דבמזיד לא תשקול ממונא ותפטריה מקטלא⁴ -

So therefore we should say, just as by מזיד, one does not take money and exempt him from execution (his required punishment) -

אף שוגג לא תשקול ממונא ותפטריה מגלות -

So too by a שוגג, do not take money from him and exempt him from exile (his required punishment). Why do we need the פסוק of עיר מקלטו אל עיר כופר לנוס (for a שוגג), when we can derive it from מזיד?!

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דלא שייך לאקושי שוגג למזיד כי האי גוונא -

And the ר"י answers that it is not applicable to apply the היקש of שוגג to מזיד in this circumstance -

כיון שאין פדיון שניהם שוה דפדיון של מזיד לפוטרו ממיתה ופדיון של שוגג לפוטרו מגלות:

¹ במדבר (מסעי) לה, לא.

² שם פסוק לב.

³ The (ויקרא [אמור] כד, כא in) ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת פסוק of תד"ה expounds the (in all cases the perpetrator must pay), similarly there is no difference by שוגג and מזיד (between שוגג and מזיד meaning the rule (of קלב"מ) applies to both שוגג and מזיד (killing a person) between שוגג ומזיד (See TIE לה, א. The gist of this היקש is that by killing someone, the same rules apply to both שוגג ומזיד (unless footnote # 3.) otherwise stated in the תורה).

⁴ We derive this from the פסוק of עיר מקלטו כופר לנוס (see footnote # 1).

Since their redemption (exemption) is not the same, for the redemption of the מזיד is to exempt him from execution, and the redemption of the שוגג is to exempt him from exile.⁵

Summary

The היקש of תד"ח is only if the derived rule is the same as the initial rule (קלב"מ), but we cannot derive פטור מיתה from פטור גלות, for they are different.

Thinking it over

1. ולא תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע of פסוק is asking that we only need the היקש of תד"ח (which is written by מזיד) and we can derive the same rule by שוגג from the היקש of תד"ח. However if there would be no פסוק by שוגג only by מזיד, we could argue that only by a רשע למות הוא רוצח אשר, are we not permitted to take כופר, but by a שוגג, who is not a רשע למות, we may take כופר to exempt him from גלות, and this דרשה will override the היקש of תד"ח; so what is תוספות question?!⁶

2. Can we ask תוספות question in the reverse; that it should only say the פסוק by שוגג (that we cannot take money from him to exempt him from גלות), and we should derive מזיד from שוגג, so we do not need the פסוק of מזיד?

⁵ In the original היקש of תד"ח we are deriving the same rule for both שוגג and מזיד, that just as there is no חיוב ממון if a capital crime is committed במזיד (קלב"מ), the same rule applies if it was committed בשוגג. The derived rule is the same rule of קלב"מ. However here the rule by מזיד is that you cannot exempt him from מיתה, however the proposed derived rule by שוגג is that you cannot exempt him from גלות, the ruling is not the same; גלות is not מיתה.

⁶ See פני יהושע.